

הדיבורים על „שיתוף הפעולה האיסטראטגי“ הם רציניים הרבה יותר מכפי שנראה במבט הראשון - הם מבטאים תפיסה מרחיקת לכת של אריק שרון

עני הקרני הדרישה

יצטרך האויב לבחור בין שתי אפשרויות — ששתיהן רעות מבחינתו. בשיחותיו עם האמריקאים אמר שרון כי למד מנסיונו האישי, וממה שראה כאשר היה מעורב בהכרעות לאומיות גדולות, ששום ממשלה אינה יכולה להחליט בקלות על פתיחת מלחמה. כאשר עומדת לפני הברירה בין מלחמה וייתור, קשה לה מאוד להחליט על מלחמה. ומכאן: אם הסובייטים ישתלטו על איראן, יהיה על האמריקאים להחליט אם לפתוח במלחמה לשם סילוקם משם, או להשלים עם המצב. ולהיפך: אם האמריקאים ישתלטו על אותה ארץ, תעמוד ההנהגה הסובייטית בפני ברירה כזאת. **כשני המיקרים, תהיה הנטייה להשלים עם העובדות המוגמרות, ולמנוע מלחמה.** לכן יש חשיבות רבה לשאלה מי יצור

תחילה סברו הכל שאין זה אלא טכסיס. מנחם בגין עמד לנסוע לארצות-הברית, לפגישתו הראשונה עם הנשיא רונאלד רגן. היתה דרושה לו סיסמה שתסבר את האוון, כדי להעניק לביקור סתמי זה הילה של חשיבות. משהו חדש ורענן.

כך נולדה הסיסמה של „שיתוף הפעולה האיסטראטגי“ בין ארצות-הברית וישראל.

יתכן מאוד שהאמריקאים אכן סברו ש אין זו אלא סיסמה-לשעה. בעת הביקור ואחריו לא יצאו מגדרם כדי להעניק לסיסמה תוכן ממשי מרשים. הם השתמשו בה, בעיקר, כדי ללחוץ על בגין ואנשיו, כדי שיחדלו מלנהל תעמולה נגד מכירת מטוסי אייוואקס לסעודיה.

לא ברור גם באיזו מידה התייחס בגין עצמו ברצינות לסיסמה זו. בגין הוא, מעל לכל, תועמלן. יתכן כי לא ראה בסיסמה זו אלא משהו שאפשר נאום עליו במשך כמה שבועות. ככל דמגוג גדול, זקוק בגין תמיד לרעיונות חדשים, כדי למלא נאומיו הרבים בתוכן כלשהו. אך מה שנראה כמו סיסמה חולפת הוא הרבה יותר מזה. „שיתוף הפעולה האסטרטגי“ הוא ביטוי לתפיסת-יסוד מרחיקת-לכת, העשוייה — או העלולה — לכוון את ישראל בשנים הבאות. זהו גם ביטוי למציאות פוליטית חדשה בצמרת ישראל. כי תפיסה זו היא תפיסתו של האדם הממליץ עתה את צינו על הממשלה כזוהי: אישי-השנה אריאל שרון.

האויב: ברית-התועצות

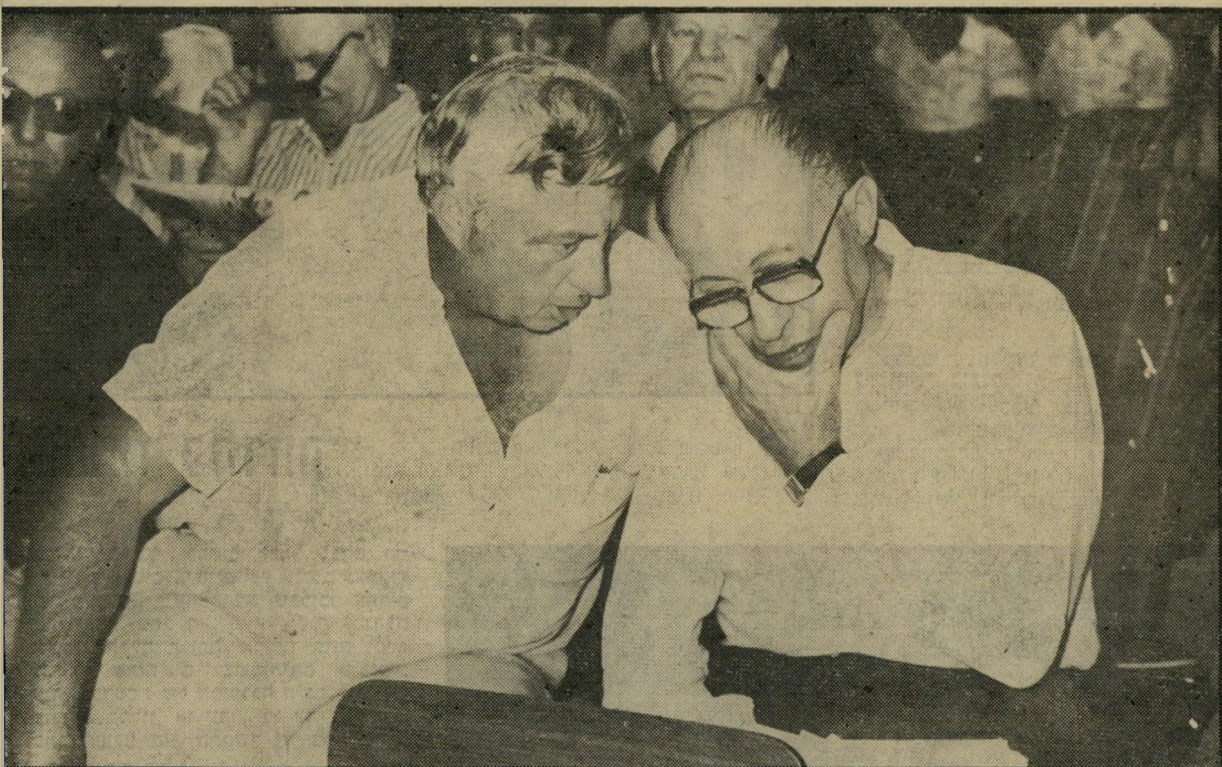
תפיסתנו הגלובליות של אריק שרון לא זכו בעבר בתשומת-לב רבה. מעטים התעניינו בהן, או ייחסו להן חשיבות. כאשר דיבר שרון על נושאים כאלה, סברו השומעים כי אין אלה אלא מחשבות-בוסר של אדם שמומחיותו היא בעניינים צבאיים טאקטיים, או בנושאים מקומיים כמו סיפוח השטחים המוחזקים והתנחלות בהם. לולא זילזול זה, היתה ההפתעה על מעשיו האחרונים של שרון יכולה להיות קטנה יותר.

כדי ביסודה מונחת אמונתו של אריק שרון, שעליה דיבר כבר לפני שמונה שנים לפחות*, שאפשר לסכמה כך: שום שנים לפחות** שאפשר לסכמה כך: שום מדינה ערבית אינה יכולה לסכן את עצם קיומה של מדינת-ישראל, לפחות כל עוד אין בידיה נשק גרעיני — ועל ישראל למנוע את הימצאותו של נשק גרעיני בידי הערבים בכל מחיר ובכל האמצעים. יש רק גורם אחד בעולם המסוגל לג לסכן את עצם קיומה של הדי מדינה: ברית-התועצות.

לדעת שרון, אם תשתלט ברית-התועצות על המרחב הערבי, לא יהיה עוד קיום למדינת-ישראל. היא תימחק מעל פני ה-אדמה, בצורה זו או אחרת.

לכן, מניעת השתלטותה של ברית-האמריקאים על המרחב — מפאקיסתאן עד מארוקו, מעיראק עד חבש — היא אינטרס

* בין השאר בדברים שאמר לעולם הזה, ערב בחירתו כאישי-השנה תשל"ג.

שר-הביטחון שרון וראש-הממשלה בגין תפיסה של שרון —

את העובדות, מי יקדים את מי. מטרת שפ"א, לפי תפיסת שרון, היא להגדיל בהרבה את יכולתה של ארצות-הברית להקדים את הסובייטים בכל מצב כזה.

הסובייטים מחזיקים עתה — לפי הערי-כות-מודיעין — אלפי טנקים ללא-צוותים („שיריון רפאים“) בסוריה ובלוב, כך ש-במיקרה הצורך יוכלו להטיס אליהם את הצוותים ולהפעילם במהירות. שרון מציע כי האמריקאים יחזיקו מחסני-נשק גדולים בישראל, לשם הפעלה במרחב. למשל: אם תהיה התקפה על סעודיה, יוכלו טנקים אמריקאים להגיע לזירת-הקרב, מבסיסים בישראל, תוך 36 שעות, כשהם מאוישים בצוותים אמריקאים ש-יוטסו לכאן מבסיסים באירופה או בארצות-הברית.

לפי תפיסה זו, תהיה ישראל מעין „נושאת-מטוסים יציבה“, שי ממנה יוכלו להגיה, בעת הצורך, כוחות אמריקאיים גדולים, שניתן להביאם וזציירים במהירות רבה, כך שיוכלו להקדים את הסובייטים שיפיתעו מן הצפון.

שתי אפשרויות רעות

איזו מידה קיבלו האמריקאים תפיסה זו? לכאורה, היה זרע זה צריך ליפול על קרקע פורייה. כי ממשלתו של רגן רואה את כל בעיות העולם בראי של העימות

משתרר תהו-והוהו. את האנארכיה הדי כללית הנצל התנועה המאורגנת ביותר באותה ארץ: מיפלגת-טודיה הקומוניסטית. ברית-התועצות תגייס במהירות את כוחותיה בתורכמניסטאן הסובייטית, בקווקז ובאפגניסטאן, אלה יתחילו לנוע לעבר איראן, כדי להשתלט עליה ולבסס בה את ידידיה המקומיים.

אם תצליח בכך, יהיה זה שינוי ממדרגת ראשונה במאזן-הכוחות הגלובלי. הנפט האיראני יפול בידי הסובייטים, והם יאימו מקרוב ובמישרין על הנפט הערבי. באותה עת ינסו גם האמריקאים לתפוס את איראן, לשם כך יוכלו להשתמש רק בכוחות הנמצאים בקירבת מקום, על סיפון האוניות של חיל-הים האמריקאי ובאיי חוריאן-מוריאן, שמול חוף עומאן.

מי יקדים את מי? לדעת שרון, התשובה על שאלה זו היא בעלת חשיבות מכרעת. כי מי שיוגיע לזירה ראשון — הוא שיושיב את יריבו, „על קרני דיי למה“.

שרון, שלא ינק את תפיסתו מספרים, אינו מודע לכך שהוא חוזר על תורתו של אחד מגדולי הגנרלים בהיסטוריה של ארצות-הברית, ויליאם שרמן. האיש שי ניצח על פלישתו של צבא-הצפון לג'ורג'יה, שהונצחה, בין השאר, בספר חלק עט הרוח. שרמן הוא שקבע כי מטרת הדי מצביא היא, להושיב את האויב על קרניה של דילמה*.

כלומר: ליצור מצב שבו * דילמה, ביוונית עתיקה: שתי הנחות.

ישראלית אתנטי, מרכזי ומכריע. ארצות-הברית היא הכוח העיקרי העומד מול סכנה זו. לכן, לדעת שרון, הסיוע הישראלי לארצות-הברית אינו שרות לאינטרס ישראלי.

לשם כך גועד „שיתוף-הפעולה האסטרטגי“* (למען הקיצור: שפ"א). יתכן שהיה לו גם פירות מישיניים: הזמנות אמריקאיות מהתעשייה הצבאית והאזרחית בישראל; מחסני-חירום אמריקאיים על אדמת-ישראל, שגם צה"ל יוכל להיעזר בהם בעת-צרה; אספקת נשק מתוחכם ומידע מודיעיני של ארה"ב לישראל. אך בניגוד לדעת רבים, לא זוהי המטרה האמיתית של שרון — אם כי יתכן ש-מנחם בגין חושב בעיקר על כך.

שרון רוצה להשיג את ההשתלטות המוחלטת של ישראל בתיכונן ובביצוע של האיסטראטגיה האמריקאית במרחב — והוא מרחיק בכך לכת הרבה מעבר למה ש-מצטייר בעיני רבים מעמיתיו.

חומיני מת - יחי מי?

נה, למשל, מצב היפותטי: האיתת אללה רוח-אללה חומייני מת. באיראן

* המלה אסטרטגיה גזורה מן המלים היווניות „סטראטוס“ (צבא) ו„אגוס“ (ל-הנהיג).